

Regler for økologisk kvægbrug

Det følgende giver en kort oversigt over de vigtigste regler inden for økologisk kvægbrug.

Omlægning

- Hele bedriften skal påbegynde omlægning til økologisk produktion inden udgangen af det 4. kalenderår, efter det år hvor omlægningen er påbegyndt. Dyrehold til eget forbrug er dog undtaget.
- Omlægningstid for mælk er seks måneder ved overgang til økologisk produktion.
- Omlægningstid for kvæg er 12 måneder og mindst $\frac{3}{4}$ af dyrets levetid for, at det kan sælges som økologisk kød. Der må dog kun indkøbes konventionelle dyr til avl – ikke til opfodning.

Foder

- Mindst 60 pct. af foderet til planteædere skal komme fra bedriften selv eller, hvis dette ikke er muligt, være produceret i samarbejde med andre økologiske bedrifter i Danmark.
- Foder til økologiske drøvtyggere skal være økologisk eller have omlægningsstatus. Omlægningsfoder fra bedriftens egne arealer, kan udgøre 100 pct. af foderrationen. Heraf kan op til 30 pct. være indkøbt omlægningsfoder regnet pr. kalenderår (i procent af tørstof).
- Foder fra egne marker med flerårige foderafgrøder og proteinafgrøder i første omlægningsår kan anvendes med op til 20 pct. af foderrationen (i procent af tørstof pr. dyr pr. år). *Bemærk dog brancheaftale for mælk og kød nedenfor.*
- Foder fra arealer, hvor der er lejet græsningsret, sidestilles med foder fra egne arealer.
- Foderrationen skal bestå af min. 60 pct. grovfoder (i procent af tørstof pr. dyr pr. dag), dog må køer i de første 3 måneder efter kælvning tildeles en ration med min. 50 pct. grovfoder.
- Kravet om 60 pct. grovfoder er ikke opfyldt, hvis kraftfoder/korn tildeles ad libitum.
- Kalve i mælkefodringsperioden skal have fri adgang til grovfoder.
- Foderstoffer, der består af eller er fremstillet ved brug af genetisk modificerede organismer (gmo), må ikke anvendes i økologisk jordbrugsproduktion. Forbuddet gælder ikke veterinære lægemidler.
- I mineralblandinger må der bruges op til 1 pct. ikke-økologiske urter, krydderier og melasse som bindemiddel (pr. dyr pr. år)
- Foderet må kun indeholde mineralske fodermidler og fodertilsætningsstoffer som fremgår af bilag 6 i [vejledningen](#).
- Foderet må ikke indeholde antibiotika eller andre lægemidler, farvestoffer, syntetiske aminosyrer eller lignende.
- Få naturlige syrer er tilladt til ensilering og konservering af foder fx propionsyre.
- Kalve skal fodres med naturlig mælk i de første 90 dage.

Afgræsning

- Fra den 15. april til den 1. november skal alle dyr have adgang til afgræsning, når vejrforholdene og hensyn til dyrene tillader det. Dyrene skal være på afgræsningsarealet mindst 6 lyse timer dagligt og have mulighed for at æde frisk græs. For lakterende køer vil afgræsningsarealet normalt være stort nok, hvis der er mindst 0,1 til 0,2 ha pr. dyr, afhængigt af græssets vækst og kvalitet.
- Goldkøer kan evt. afgræsse mindre arealer. Kvier skal gå på græsarealer, der gennem sommerperioden tilpasses deres foderbehov.

- Småkalve kan opstaldes indendørs, indtil de er 4 måneder gamle. Kalve i alderen 4 - 6 måneder skal have adgang til afgræsning i perioden 1. maj til 1. september, når vejrforholdene tillader det.
- Kvier og goldkøer kan tages på stald i op til 7 dage ifm. løbning, goldning, kælvning og lignende.

Opstaldning

- Efter kælvning skal ko og kalv gå uforstyrret sammen i minimum et døgn.
- Kalve må kun opstaldes i enkeltboks i den første leveuge.
- Alle dyr skal have adgang til et rent liggeareal, der er velforsynet med ren strøelse. Alle dyr skal kunne ligge ned samtidigt, dvs. mindst en sengebås pr. ko.
- De særlige arealkrav til stalde skal overholdes, herunder at mindst halvdelen af det krævede minimumsareal skal være med fast gulv - *Bemærk at arealkravet i lov om hold af kvæg i visse tilfælde er større end økologikravet.*
- Bindestalde er forbudt, men små bedrifter med mindre end 70 opbundne dyr kan søge om fortsat at have dyr i bindestald.

Behandling

- Behandling med veterinær medicin skal føres i logbog, og medfører to gange så lang tilbageholdelsestid som i konventionelt brug. Det er ikke tilladt at opbevare eller bruge veterinær medicin til andre dyr end dem, dyrlægen har anført på emballagen. Eventuelle medicinrester skal fjernes fra bedriften.
- Mere end tre behandlinger med veterinære lægemidler inden for 12 måneder medfører, at dyret skal omlægges på ny. Vaccination, bedøvelse, behandling mod parasitter og patteforsegling med orbesealer regnes ikke med i de tre behandlinger.
- En behandling defineres som en behandling af et sygdomskompleks med veterinære lægemidler, hvor dyrlægen har stillet diagnosen. Hvis dyret bliver behandlet for samme sygdom igen, inden der er gået 14 dage efter behandlingens **afslutning** kan det regnes som én behandling.
- Behandling med orbesealer er kun tilladt, hvis dyret i en tidligere goldperiode har haft mastitis, eller hvis der samtidig goldbehandles med antibiotika.
- Ikke-receptpligtige produkter til udvortes brug fx pour-on mod fluer kan bruges.
- Ikke-receptpligtige produkter til indvortes brug kan bruges, hvis de overholder reglerne til økologisk fodring (fx visse elektrolytter og calciumpræparater). Nogle produkter skal anvises af en dyrlæge. Se bilag 5 og 6 i NaturErhvervstyrelsens [vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#).
- Behandling med hormoner er kun tilladt ved konkrete sygdomstilfælde og ikke til at fremkalde eller synkronisere brunst.
- Afhorning af kalve skal indberettes i fællesskemaet hvert år. Det er en forudsætning, at der i forvejen er afhornede kreaturer i besætningen.

Indkøb af dyr

- Kalve til økologisk studeproduktion skal komme fra økologiske bedrifter.
- Der kan indkøbes op til 10 pct. konventionelle kvier. De 10 pct. beregnes på baggrund af antallet af voksne dyr i besætningen (køer og handyr over 9 mdr.). I særlige tilfælde, fx ved udvidelse af besætningen og køb af kvote, kan procentsatsen forhøjes til 40 pct.

Vær opmærksom på:

- At NaturErhvervstyrelsen, Økologi autoriserer bedriften og kontrollerer den mindst en gang om året.
- At du skal indsende oplysninger om bedriften hvert år sammen med ansøgning om enkeltbetaling/grundbetaling i april.
- At alle dyr af samme art fx køer og kalve skal overgå til økologiske forhold samtidig.

- At man kan søge tilskud til økologisk dyrkede arealer fra NaturErhvervstyrelsen.
Se: www.naturerhverv.dk

Reglerne er sammenfattet og uddybet i NaturErhvervstyrelsens [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#). Se: www.naturerhverv.dk.

Reglerne er fastsat i Rådets Forordning (EF) 834/2007 af 28. juni 2007 om økologisk produktion og mærkning m.v., Kommissionens forordning (EF) 889/2008 af 5. september 2008 om gennemførelsesbestemmelser for RFO 834 og Økologilov nr. 463 af 17. juni 2008 med tilhørende bekendtgørelser. Forordningen er direkte gældende og omfatter de fleste regler.

Brancheaftale

Udover de nævnte EU-regler har de økologiske mælke- og kødproducenter aftaler om supplerende regler med deres mejeri og Friland. Stramningerne i forhold til EU's regler er:

- Forbud mod at landmanden selv foretager efterbehandling med antibiotikaholdige lægemidler af dyr over 6 måneder.
- Såfremt kvæg mellem 9 og 12 mdr. slutfedes på stald i afgræsningsperioden, skal dyret have adgang til en fold eller en løbegård.
- Græs, lucerne og bælgssæd fra arealer i første omlægningsår kan udgøre op til 20 pct. af fodrationen. Andelen skal opgøres pr. dyr pr. dag til forskel fra EU reglerne, hvor andelen opgøres som gns. pr. år. Andelen kan dog opgøres som gns. pr. år for permanente græsarealer med afgrødekoderne 250, 251, 252, 253, 254 og 256.
- Gødningsmængde - der må højst udbringes 140 kg total N pr. ha i gns. på bedriften.
- Kalve må kun sælges til viderefodning på danske bedrifter.
- Flere krav til transport til slagteri og til slagtning fx max 8 timers transporttid til slagteri

Find flere oplysninger om økologisk kvægproduktion på www.landbrugsinfo.dk/okokvaeg.

Forfattere:

Birgit Ingvorsen, Landskonsulent, Økologi, Regler og projekter
T +45 8740 5493 (direkte) | E bii@vfl.dk

Kirstine Flinholm Jørgensen, Specialkonsulent, Kvæg
T +45 8740 5242 (direkte) | E kfj@vfl.dk

Senest revideret 14. juli 2014

